

NOUA REVISTĂ ROMÂNĂ

No. 8.

15 APRILIE 1900

VOL. I.

Scrisori de peste munți.

E un adevăr trist — sau poate la noi nu există adevăruri triste? Adevăr «trist» să fie poate o contradicere *in adiecto*? — zic, e un adevăr trist, că a avut drept marele nostru bard V. Alexandri, cînd într'un moment de disperare națională a oftat amar: «Românul e născut poet!»

A avut drept și mă doare mult, că nu-l pot contrazice! O! cît n'ași da să-l pot solemn desminți «în fața Europii culte și lumii civilizate», să pot cu inimă curată și conștiință liniștită striga în lumea largă: «Nu-l drept ce-a zis Alexandri! E lipsită de orî ce bază grava învinuire ce-a aruncat-o el în fața unui popor viteaz!» — și-mi vine să plîng de cîudă și năcaz, că n'o pot face...

Da, repet încă odată, are drept Alexandri: «Românul e născut poet, dar — luați sama, aici vine partea tristă a adevărului—dar poet rău!».

O! noi sîntem oamenii cei mai buni din lume, și poezii cei mai răi.

Incepînd dela copilașul abia eșit din fașe pînă la moșneagul încăruntit de anî, toți facem poezii; toți fără deosebire de stare materială orî poziție socială...

Maî ales la noi ceștii de dincoace!

Poezia pentru noi e un fel de panaceă... vindecăm cu ea tot soiul de boale și rane reale și închipuite. Ne doare o măsea — haid'ne cîntăm durerea în versuri; am golit trei păhare de vin — altă poezie; am văzut o fată cu «păr blond și ochi negrii» — sus pe Pegaz; ne neștinesc și batjocuresc bărbații și eroii — și noi luăm lira din cui și-i punem coardele în vibraire...

La noi găsești tot felul de români, afară de trei feluri: români cari să nu fi fost încă martiri ai cauzei naționale, — români, cari să nu se fi simțit chemați a conduce ei de ei carul po-

liticei noastre și în urmă români, cari să nu fi scris poezii...

O singură dată am dat de unul care nu avea nici una dintre aceste trei însușiri și nici acela după cum m'am convins mai apoi, — n'a fost român.

Și-apoi sîntem un popor prigonit de soarte: știm românește! Nu ne bucurăm de norocul poporului maghiar care neștiind românește nu-i silit să citească toate poeziile ce publică ziarele și revistele noastre.

Maî săptămînile trecute în decurs de 4 zile am citit 7 poezii dedicate memoriei neuitatului nostru Iancu, 7 poezii — nu voi să zic «rele», căci ar fi o ofensă la adresa acestui epitet sărman — dar 7 poezii naționale.

— Copile! n.i-am zis după citirea lor, copile, adu-ți aminte de profesorul tău bătrîn, care pe cînd ședea încă pe băncile școlii îți spunea că — că — și mă căzneau să-mi aduc aminte ce-mi spunea profesorul meu bătrîn și nici decum nu reușiam. Poate în urmă să nici nu-mi fi spus la adecă nimic și să fi fost numai o idee bizară răsărită din întîmplare în creerii mei, că-mi spunea ceva, fiind-că ar fi trebuit să-mi spună ceva...

— Copile! mi-am zis, vezi cum sîntem noi români? Noi plătim toate în rime! Recunoștința noastră e recunoștința rimată și de cele mai multe ori pe lîngă aceea rău rimată...

Ei, dar la urma urmelor nu e 's dădător de ton! Poate să nici n'am drept, să nu înțeleg nici pe atîta frumsețile și tainele poeziei pe cît înțelege un rege dorințele și greutățile poporului său, cum ar zice Börne. Poate alții vor afla plăcere unde eă nu aflu decît plictiseală. Ce să fac! Asta mi-e firea. M'am plîns de mult deja, că sînt un om atît de prozaic încît nu am nici o pricepere pentru poezia națională cum nici

pentru muzică n'am mare talent. Eū chiar și imnul nostru: «Murim mai bine 'n luptă» numai prin acea îl știū deosebi de alte cîntece, că la cîntarea lui toți cîntăreții sînt mai mult sau mai puțin — beți.

Știți, noi cești de dincoace sîntem un popor prea «idealist». Prea voim să ne dăm o creștere iodeal-națională sau naționalo-ideală. Nu-l vorbă trebuie să fi o leacă și idealist, dar în fond realitatea trebuie să fie ochianul prin care privești lucrurile și bărbații. . . Țintele pentru cari luptăm trebuie să fie concize, hotărîte. Prea mult s'a abuzat de sărmanul «ideal național» ținta luptelor noastre. Atît de des a fost deja întrebuințată această frază spre a spune ceva, încît azi nici nu mai sîntem în stare să ne închipuim ceva sub el.

Ce-l la adecă idealul nostru național? De am supune această întrebare unei anchete, sînt convins că 99 din 100 de răspunsuri ar suna — firește însoțite de o privire plină de milă și compătimire — pronunțate cu tărie și convingere: «Idealul nostru național e . . . e . . . e idealul nostru național!»

Trăim cu expresii moștenite dela părinți, lăsîndu-le moștenire copiilor. . .

Cauza tuturor acestor rele? N'avem o clasă inteligentă! Nu-l vorbă: avem advocați, profesori, medici, preoți, — dar n'avem inteligenți! Nu-l de ajuns să fi umblat la universitate ca să-ți câștigi titlul de inteligent — calul care trage căleasca încărcată cu aurituri cu nimic nu stă mai pe sus de mîrtoaga prinsă de căruța săracă a celui din urmă țaran—spre a fi inteligent nu-l de lipsă să aibă titluri academice. . . caracteristica, esența inteligenței e dorul de a învăța, dorul de a citi, dorul de a cunoaște cărțile literaturii poporului tău, spre a trage foloase din ele. . .

Ei, dar la noi din cite cărți au apărut numai editorii lor au tras ceva foloase. Azi bieții de ei știū, că trebuie să te gîndești de două ori înainte de a scoate o carte romînească. . . .

Drept avea profesorul meu de clasă care pe cînd ședeam încă pe băncile școlii î-mi zicea, că — că — —

Sau poate nu-mi zicea nimic? Mai știū și eu. . .

Oradea-Mare.

I. IOSIF SCROPUL.

Mișcarea culturală din districtul Gorj.

În anul 1894 un mănunchiū de tineri au început o mișcare culturală în Tîrgu-Jiū, dînd viață unei reviste literare «Jiul» puțin răspîndită în țară și abia cunoscută în cercurile literare din București: în schimb însă foarte încurajată de d-nii Hasdeu, G. Manu, dr. Istrati, Tache Ionescu și alți cîți-va bărbați însemnați din țară.

Această revistă a avut consecințe salutare pentru districtul Gorj, căci a pus baza mișcării culturale în județul întreg, avînd de cititori pe mai toți învățătorii și preoții dela sate. Ast-fel că de și revista a încetat după un an de la apariție, totuși membrii ei fondatori și colaboratori au continuat mișcarea înainte, dînd naștere la alte reviste și opere de valoare.

«Ardeul» un ziar umoristic ilustrat, care a urmat revistei «Jiul» de și de scurtă durată, a fost foarte gustat și admirat de cititorii săi. *Mănăstirea Tismana* de Alexandru Ștefulescu, *Umbre și Lumini* poezii de Emanoil Părăeanu, *Amicul tinerimii*, revistă sub direcțiunea d-lui I. Moșil, *Cartea Săteanului* de Em. Părăeanu, au fost lucrările mai de valoare cari s'au răspîndit în district, desvoltînd gustul de citit al populațiunii de la țară; au și apărut în scurt timp două reviste *Sezăoarea Săteanului* și *Amicul Poporului*, ambele sub direcțiunea învățătorilor Gorjenii, avînd în cap pe d-l Demetrescu din Bumbesci și Arjoceanu din Bălănești.

Acum amîndouă aceste reviste s'au contopit într'una singură *Lumina Satelor* condusă tot de același comitet.

Tot în acest timp s'au pus bazele unui muzeu *al Gorjului*, apărînd și o revistă a muzeului.

Lucrarea d-lui Alexandru Ștefănescu *Incercare asupra istoriei Tîrgu-Jiului*, este apogeul mișcării noastre literare pînă în prezent.

Arta grafică, mulțumită d-lui Rola Pieckarschy și d-lui Nicu Miloșescu, tipograf, care a făcut sacrificii enorme, nu a rămas mai pe jos.

O mulțime de ziare au admirat și au lăudat la timp, tiparul, ilustrațiunile, anunțurile și copertele publicațiunilor apărute; mai cu seamă în *Mănăstirea Tismana*, *Umbre și Lumini*, *Lilice de la Pind*, datorite concepțiunei d-lui Pieckarschy și executate în atelierul de litografie al d-lui Miloșescu, sunt lucrări de artă, cari rivalizează cu cele produse la Viena și la Paris.

Tot în editura d-lui Miloşescu s'au mai tipărit în Tîrgu-Jiū, *In Viltoare*, de Al. Vlăhuţă, *Lilice de la Pînd* de Petre Vulcan, *Teşătorii* de Hauptmann, tradus de Marian, *Codicile civil popular* de St. Scriban, *Căldăuza judecătorului de pace* de Florian Stanciovic şi *Harta judeţului Gorjiū* de Inginerul Aurel Diaconovic, o lucrare însemnată atît din punctul de vedere ştiinţific, cît şi artistic. Aū mai apărut o mulţime de ziare ca, *Parăngul*, *Gorjul*, *Lupta Jiului* şi *Bazarul*.

D-l Dimitrie Sturdza, ilustrul academician, şi Alteţa Sa Regală Prinţul Ferdinand, când aū vizitat Tîrgu Jiul, aū rămas pătrunşi de această mişcare literară în orăşelul nostru, felicitînd pe membrii iniţiatori şi urînd un ast-fel de progres tuturor capitalelor de judeţe din ţară.

D-l Hasdeu în *Etymologicum magnum Romaniae*, tomul al IV, pag. 145 scrie:

«Sunt mai mulţi ani de cînd mă preocupă «Tîrgul-Jiul a cărui mare importanţă medievală «resultă din logica faptelor; îmi lipseau însă faptele logice, cînd d-nii Al. Ştefănescu şi Rola «Pieckarschy s'au încercat de a înjgheba un cerc «literar serios în centrul Gorjului, etc.»

Astăzi mişcarea culturală continuă; mulţumită d-lui I. Moişil directorul gimnaziului din localitate şi a domnilor profesori de la acest gimnaziū, s'a înfiinţat un Ateneū în care s'au ţinut anul acesta o mulţime de conferinţe; mai cu seamă Şezătoarea literară de la 31 Martie, la care cei mai de vază cetăţeni ai Tîrgu-Jiului, avocaţi, profesori, militari, aū citit bucăţi alese din autorii noştri celebrii înaintea unui public distins pe care abia îl încăpea marea sală a gimnaziului.

În numărul viitor vă voi trimite o dare de seamă despre serbările populare, care se ţin pe la sate şi care sunt în strînsă legătură cu mişcarea noastră culturală.

* * *

În bugetul Ministerului Cult. şi Instr. Publ. s'au înscris 500 de fr. pentru muzeul judeţean al Gorjului, care există de cîţiva ani pe lîngă gimnaziul *T.-Vladimirescu* din T.-Jiū.

* * *

Mişcarea «Culturală» poporană pornită acum cîţiva ani în Gorj din satul Bumbestii-de-Jiū, unde s'a înfiinţat acum 5 ani prima bibliotecă ţărănească (actualmente peste 1.000 de volume)

se desvoltă mereu din ce în ce mai satisfăcător. În momentul de faţă în Gorj există vre-o 15 «cercuri culturale» (fie-care compus de cîte-va comune vecine), cari în ziua de 26 Martie aū ţinut prima şedinţă anuală. S'a discutat ideia federaţiunei cercurilor. Unul din cercurile cele mai active este acum acela al Tismanei condus de domniî învăţătorî C. Dobrescu din Godineşti şi D. Gh. Popescu din Tismana. Organul Cercurilor este revista «Lumina Satelor», ce apare de doi ani. Independent de aceste cercuri există de asemenea în Gorjiū peste 10 «bănci populare» prin sate (sistem Reiffeisen) şi aceste instituţiuni de economie şi ajutor reciproc se desvoltă bine. Ar fi de dorit un articoluş cu expunerea statutelor şi cu datele statistice despre progresul acestor încercări. O încercare şi mai interesantă este *ferma cooperativă* din satul Bălăneşti, înfiinţată din iniţiativa învăţătorului L. Arjoceanu. Ferma este condusă de un lăptar elveţian şi pînă acum a dat rezultate încurajatoare.

Cu numirea de la 1 Martie a. c. a d-lui Alexandru Ştefulescu, unul din iniţiatorii acestei mişcări, în postul de revisor şcolar al Gorjiului, credem că mişcarea va progresa şi mai mult.

DE SUB PARĂNG.

Incurajarea industriei Ungare.

Industria şi comerţul ungar, sub influenţa pactului dualist, a pactului economic cu Austria, a luat o frumoasă desvoltare. Desvoltarea aceasta economică a Ungariei a îndemnat şi îndeamnă pe austriaci să pretindă de la Ungaria o sumă mai mare, de cît pînă acum pentru acoperirea cheltuelilor comune.

Dar opiniunea publică maghiară s'a revoltat în contra acestor pretenţiî austriace; ea ameninţă cu independenţa economică, cu desfacerea pactului vama ce leagă aşa de strîns cele două părţi ale monarhiei Austro-Ungare. E puternic acest curent maghiar de independenţă economică, căci e susţinut şi de şovinismul de rasă, dar totuşi oamenii politici circumspecţi văd bine că nu i-a sosit timpul.

Pe lîngă tot avîntul industriei şi comerţului ungar, independenţa economică ar ruina aproape sigur Ungaria. Oamenii politici circumspecţi nici nu vor să audă de desfacerea legăturilor econo-

mice cu Austria, dar lucrează din răspuțerî spre a asigura în viitor independența industrială a țării lor. În direcția aceasta, Hegedüs, ministrul ungar de comerț, și-a cîștigat mari merite.

Sub ministerul său, s'a rădicat vre-o 24 de fabrici cu capitalul de 29 milioane de franci; fabricile acestea asigură existența la vre-o 8.000 de lucrători. Ministrul și acum stă în tratative cu vre-o 30 de fabricanți străini îndemnîndu-i să se stabilească în Ungaria. Ast-fel fabricile mari ungare se vor înmulți într'un mod neobicinuit.

Ministrul Hegedüs are planuri mari și pentru încurajarea micilor industriași.

El caută să înlesnească cumpărarea de produse brute eftine, și să le asigure un credit cît se poate mai mare. Mai plănuește apoi înființarea în Buda Pesta, a două localuri mari, unde industriași micî, pe un preț mic să poată închiria ateliere și puteri de motor. Ateliere de acestea centralisate se vor ridica și prin orașele din provincie, ca în acest mod, industriași să nu fie ruinați de concurența marilor fabricanți.

Ast-fel să lucrează în Ungaria pentru asigurarea independenței economice, care mai tîrziu va aduce multe perderi industriașilor austriaci.

Societatea studențimei române din München «Patria.»

Münchenul — poreclit «Athena Isarului» —, marea metropolă a artelor, atrage cu o putere magnetică spre sînu'i tot ce trăește mai mult în lumea visurilor, tot ce se hrănește din armonia de sunete, linii și culori. În imensitatea aceasta de suflete pline de simțire, compatrioții noștri formează o mică, necunoscută încă insulă, — dar ea există. În entuziasmul cald al iubirei și dorului de patrie, tineretul românesc trăește — odată în opt zile — cu iluziunea că se găsește sub cerul și respiră aerul îmbălsămat al țării, uitînd pentru cîte-va momente oboseala săptămînei, grijile și dorul, ce'i copleșesc sufletul. — Sub drapelul societăței «Patria», în München, inima Europei, într'un colțisor cochec, în fie-care sâmbătă seara se cîntă cu drag românește, se desprind din șirurile bibliotecii și se citesc versurile făurite de poeții noștri, se țes discuțiunile din arte și științe «dar românește» și într'un tîrziu, ultimul acord la clavier, amintind vre-o doină a lui Barbu Lăutarul, se așează ușor ca un sărut de frăție pe fețele voioase și inspirate ale studenților! Un

«Deșteaptă-te române!» puternic zis în cor, o «Noapte bună!» — și unul cîte unul se perd ca umbrele pe lîngă monumente, lîntîni, printre șirurile de palate mărețe și de edificii, puse la rînd ca niște munți cu fețe netede de granit...

*

«Societatea Patria» a fost înființată în luna Aprilie anul trecut. Deși nu tocmai numeroasă cum ar fi d. ex. cele din Paris, Viena sau Budapesta, pare însă a fi una din acele cari merg în fruntea instituțiilor similare, căci relevînd spiritul serios de organizație, poate fi cu drept cuvînt dată ca exemplu. O serie întregă de bunî români au încurajat pe demni tineri fundatori, înlesnindu-le moral și material primele începuturi. Mai apoi, artiștii au donat lucrări originale, iar în urma vacanției din vara trecută cu toții au adus cîte-o amintire din țară, cari, aranjate cu gust, fac acum din localul societății un adevărat buchet românesc.

Trecînd peste toate greutățile ce li s'au ivit, tinerii noștri compatrioți au voit ca societatea lor să nu fie un loc de întîlnire numai, ci — în limita forțelor de cari se dispune — și un focar de știință și simțire românească. Între scopuri, statutele societății menționează: perfecționarea reciprocă a membrilor pe terenurile național, artistic, științific și literar, precum și dezvoltarea spiritului colegial și social.

În vara trecută s'a organizat o «serbare de întemeiere», cu un program splendid, în care nota românească a predominat și care a smuls admirațiunea numeroșilor invitați străini, cari au luat parte la festivitate. Crăciunul și Paștele de asemenea se serbează anual și în comun, dar serbările acestea au un caracter cu totul intim, desfășurîndu-se numai în mijlocul coloniei romîne.

Un neajuns, care a împiedecat și întăriat avîntul ce trebuia să'l aibă societatea, este, după părerile comune, lipsa totală de interes a fostului consul local, care, în virtutea faptului că era onorific, nu numai că ignora acest unic centru de cultură românească, dar — lucru de necrezut, îi zădărnicea chiar opera de manifestare națională întreprinsă, prin defăimarea la tot pasul a demnității de român.

O distinsă și inteligentă patrioată, venerabila

doamnă Borghetti (din Galați) membră de onoare și protectoarea societății, prin concursul și atențiunea ce neîntrerupt le manifestează pentru societate și-a atras bine-meritata stimă a întregii colonii românești.

Activitatea intelectuală și artistică a societății studențești, în cursul celor două semestre de existență, este, în trăsuri generale, următoarea: disertațiunea subsemnatului despre «Artă în general»; a d-rei profesoare Paulina Elineșcu despre Istoricele amazoanelor»; citirea «bucăților literare originale» de d-l Trajan Mihaiu, precum și «cuvîntarea festivă» a acestuia, ținută în limba germană, asupra «Istoricului nașterii și dezvoltării poporului român»; «concerte pe violină» de d-l Const. B. Crețoiu; disertațiunea d-lui D. Nicef despre «Dobrogea și «cuvîntarea» sa «festivă», ținută de asemenea în limba germană, despre «Rolul studențimei române în străinătate»; disertațiunea d-lui Adrian Cristea despre «Elevatori» și alte chestiuni din domeniul Economiei naționale, etc.; iar în ultimul semestru s'au citit lucrările: a sub-semnatului despre «Conștiința națională»; a d-lui Traian Mihaiu despre «Istoria ziaristicii române»; s'au improvisat «Concerte la piano»; iar de nenumărate ori talentatul tenor d-l Adrian Cristea a fermecat cu glasul său dulce cercul românesc.

Ce este încă demn de remarcat, este interesul ce-l arată streinii pentru muzica românească și frumosul număr de filo-români, recrutați din toate naționalitățile, cari frecventează cu mare plăcere seratele societății.

Călăuzită de îndemnul bardului din Mircești, ca

«Să dea mină cu mină
«Cef cu inima română!»

Societatea studențimei române din München pășește cu încredere înainte, căpătînd pe zi ce trece lauda tuturor, vorbește Apusului de farmecul țării și limbei românești, îi povestește de gloria străbună și prin simțire, moralitate și inteligență, se distinge, afirmînd și ținînd tot admirată origina latină și demnitatea numelui de român.

REMUS P. ILIESCU-NEGRUNI.

München, Aprilie 1900.

Din Mehedinți.

De cîte-va luni, de cînd în Mehedinți s'a numit în postul de sub-revizor școlar d-l Gh. Dumitrescu directorul școlii din Bumbesti-de Jiù (Gorj), unul din conducătorii cei mai conștienți și energici ai mișcării culturale țărănești în Gorj, s'au făcut încercări în acest sens și în Mehedinți, înființîndu-se un cerc cultural în satul Drăgotești.

În timpul din urmă d-l T. Costescu din T-Severin, s'a interesat și d-sa de această mișcare, și după ce a vizitat ferma «Deșteptarea» din Bălănești în Gorj și s'a convins personal de rezultatele obținute prin cercurile culturale și băncile populare gorjene, simpaticul director al liceului Traian a promis tot ajutorul său inițiatorilor mișcării mehedințene. În ziua de 16 Ianuarie a. c. în localul cercului cultural «Deșteptarea Sătenilor» din Drăgotești, era convocată o adunare cu scopul de a înființa întia bancă populară mehedințeană «Păstrarea». Au fost prezenți 22 de învățători din satele d'imprejur.

Iată cum ne descrie revista «Lumina satelor» această adunare:

În mijlocul bucuriei generale, se face intrarea în sală a neîntrecutului în iubire și dorință de ridicare a țaranului, d-l Teodor D. Costescu, directorul Liceului „Traian” din Severin, însoțit de d-l N. D. Spineanu revisor școlar, Protoereul județului D. Goliciu, d-l Enășescu institutor T.-Jiu, N. Cernătescu avocat Severin, I. Țăpârdea sub-prefect local, Dr. Zătreanu, Căpitan A. Niculescu și alții.

În acel moment de entuziasm nedescriptibil, d-l învățător I. Vâlceanu declară că față cu prezența d-lui revisor școlar, reprezentantul direct al d-lui Ministru, și aflîndu-se într'un cerc cultural înconjurat de 22 d-ni învățători, atribuțiile d-sale de Președinte încetează din acel moment. Roagă pe d-l revisor N. D. Spineanu, a lua d-sa președenția adunării.

Au vorbit în urmă părintele protoereul D. Goliciu, d-l Cernătescu, d-l revisor Spineanu și alții.

D-l T. Costescu a spus către învățători și sătenii:

«Legătură sfinte mă leagă de județul Mehedinți».

«Tatăl meu — țaran — a învățat carte în Cerneți. În urmă a servit ca dascăl mai mult timp în satul său de naștere Costeni, un sat vecin. Eu mi-am închinat viața tot pentru acest scop spre

a instrui pe fiil d-voastră. Am venit aci pe unde tatăl meu și-a petrecut tinerețele, să vă aduc mulțumirile mele pentru calea ce ați apucat, cu dorul în inimă de a vă vedea ridicată și luminați. (Aplause repetate).

«M'am bucurat din adîncul sufletului cînd am auzit de hotărîrea d-voastră, de a înființa o societate de economie și credit în această comună, și am venit a vă spune cu grai viu că ați apucat pe calea binelui și a fericirii. (Aplause).

«Nu poate fi fericire d-lor, nici bun traî, acolo unde nu este unire. Unirea singură este care face fericirea unei familii, unui popor. Numai prin unire, tata împreună cu frații săi a putut să ne ridice pe noi unde ne găsim astăzi. Ca exemplu de ce poate face unirea vă citez un alt cas.

«Profesorii Liceului ce conduc, împreună cu mine, ascultînd apelul d-lui Dr. Istrati, astăzi Ministrul școalelor, la înființarea unei societăți, ca și a d-v. pe care doriți să o înființați astăzi, am subscris suma de 6.000 lei, iar în anul următor, la noua subscriere am subscris 12.000 de lei, și prin economie, fără a simți am complectat aceste sume. Spiritul de economie înrădăcinîndu-se între noi, la fondarea băncii Mehedințului, am mai subscris încă 12.000 de lei. Ast-fel în scurt timp am ajuns a fi stăpîni pe un capital de 30.000 de lei, fără să simțim vre-o lipsă. Pînă aci toți banii noștri sburau în oraș pe nesimțite, și nu ne alegem cu nimic.

«Vedeți d-lor, cît de mult face economia.

«Bogația, d-lor, face fericirea atît a omului personal, cît și a popoarelor. Popoarele muncitoare și cumpătate s'au ridicat și stăpînesc lumea. Cele cuprinse de viciuri și risipe sunt roabele celorlalte. Dacă în adevăr vă doriți binele, căutați mai întîi de toate să nu fiți risipitori. Lăsați cu desăvîrșire obiceiul băuturilor și alte apucături rele ca luxul și fudulia și apucați pe calea muncii și economiei, căci numai aceasta vă va duce la bine.

«Nu cheltuiți nici-odată tot ce câștigați cu atîta trudă și osteneală, ci puneți tot-d'auna cîte ceva de o parte. Puneți la societate, căci numai acolo se poate păstra cu siguranță. Dați aci și veți vedea roadele mai tîrziu. Sunt adînc convins că ceea-ce facem, facem bine.

«Aveți încredere în societate. Ca probă că vă doresc binele, atît eu, cît și alți prieteni ai mei,

carî aș aceiași iubire pentru d-v, *dăruiesc societății ce înființăm astăzi, fără nici un beneficiu suma de lei 300 ce îi depun în acest moment.*» (Aplause frenetice acoper aceste ultime cuvinte).

După această cuvîntare s'a ales comitetul băncii și s'au făcut subscrieri.

Inaugurarea Expoziției din Paris.

Dăm aci cele două discursuri de inaugurare; cel dintîiu este al președintelui republicei franceze, cel de al doilea al ministrului de comerț Millerand. Acesta din urmă a fost pronunțat întîiu, la care a răspuns apoi Loubet.

Invitînd guvernele și popoarele a face cu noi o sinteză a muncii omenești, republica franceză n'a avut numai scopul de a institui un concurs de minuni văzute și de a renoi pe țărmurile Senei un vechiu renume de eleganță și de ospitalitate.

Ambițiunea noastră este mai mare; ea întrece cu mult strălucirea serbărilor trecătoare, și nu se mărginește—orî cît de mare ar fi acum ambițiunea noastră patriotică — la satisfacțiunile de amor propriu său de interes.

Franța a vrut să contribuie în mod strălucit la aducerea păcii între popoare. Ea lucrează în mod conștient pentru binele lumii, la încheierea acestui veac a căruî victorie asupra greșelii și a urii a fost, vaî, nedesăvîrșită, dar care ne lasă moștenire o credință puternică în progres.

De aceea instituțiunile de economie socială ocupă aici locul cel mai însemnat. Făcîndu-ne să cunoaștem sfortarea individuală a fie-căruî stat pentru a desăvîrși arta de a trăi în societate, ele vor da caracterul esențial acestei expozițiuni menite a fi o strălucită și imensă școală de învățămînt mutual. Ele nu ne fac să uităm—trebuie s'o mai spun? — nici descoperirile științei, nici capodoperile artei și industriei; ne apar însă ca scopul civilizației și rațiunea de a fi a operei noastre.

Este de sigur o admirabilă priveliște aceea a inteligenței care disciplinează forțele lumii fizice și supune natura la combinațiuni neprevăzute menite a ne mări confortul și a ne împlîti plăcerile estetice; dar pe cît geniul domină materia oarbă pe atît este inferior dreptății și bunătății.

Forma cea mai înaltă a frumosului nu este

aceea ce se poate indica prin numere pe un catalog: vădită numai pentru conștiința morală, ea se realizează când inteligențe superioare și deosebite, intrunind sforțările lor, sunt însuflețite ca mașinele galeriilor noastre, de un mare motor comun: sentimentul solidarității.

Simt o plăcere proclamând că toate guvernele aduc omagii acestei legi superioare.

Și nu va fi cel mai mic rezultat al acestui mare concurs de voințe, constatarea că popoarele—de și se luptă crâncen pe terenul industrial, comercial, economic — nu încetează de a pune în primul rînd al studiilor lor, mijloacele de a ușura suferințele, de a organiza caritatea, de a răspîndi învățămîntul, de a moraliza munca, de a asigura mijloace de trai bătrîneței.

Adresez guvernelor care ne-au dat concursul lor prețios un salut cordial.

Urez bună venire distinșilor lor reprezentanți; ei au fost colaboratori luminați ai operei comune și au o mare parte la succesul ei. Mă voi feri de a uita pe inginerii, arhitecții, artiștii, constructorii, antreprenorii și lucrătorii noștri, care sub direcția omului eminent pe care d-l Ministru de comerț îl lauda cu atîta dreptate, au dus la bun sfîrșit prin numeroase dificultăți, această colosală întreprindere și la ora fixată, ne o dau desăvîrșită.

Domnilor, această operă de armonie, de pace și de progres, orîcît de efemer i-ar fi decorul, nu va fi zadarnică.

Întîlnirea pacinică a guvernelor lumii nu va rămîne sterilă.

Sînt convins că grație afirmațiunii stăruitoare a anumitor idei generoase de care a răsunit secolul ce se isprăvește, secolul al două-zecelea va vedea strălucind ceva mai multă frăție pe mai puține mizerii de tot telul și că în curînd poate vom fi trecut un stadiu important în înceata evoluție a muncii spre fericire și a omului spre umanitate. (O lungă salvă de aplause).

Sub auspiciile acestei speranțe declar deschisă expoziția de la 1900. (O întreită salvă de aplause, strigăte de «Trăiască Loubet! Trăească Republica!»)

*Domnule președinte al Republicei,
Domnule președinte al Senatului,
Domnule președinte al Camerei,
Domnilor,*

Sforțarea stăruitoare, energia pasionată a d-lui

Alfred Picard și a colaboratorilor săi a dus la bun sfîrșit opera prodigioasă pe care v'o presint astăzi.

Ne-am face vinovați de nedreptăți, dacă am vrea să extragem nume din lista foarte lungă de artiști, ingineri, antreprenori, industriași care sînt meșterii acestor minuni.

Îi voi lăuda, și cu dinșii și legiunea nenumărată a lucrătorilor anonimi ale căror mâini au ridicat aceste palate, adresînd omagiu de recunoștință publică șefului lor, inginerului merituos, administratorului fără pereche, omului modest de muncă și de voință care i a condus la muncă și la onoare.

Universul s'a întovărășit cu Franța în această gigantică întreprindere.

Guvernul republicei împlinește o datorie plăcută de ospitalitate și de recunoștință exprimînd mulțumirile sale suveranilor, șefilor de state, popoarelor amice, care au arătat atîta grabă și bună voință a primi invitația noastră.

Vizitatorul expoziției le va datora minunea de a face în cîte-va minute ocolul lumii.

Tipuri de toate arhitecturile, așezate alături pe cele două țărături ale Senei, într'o desordine armonică vor captiva imaginația lui desătîndu-i, ochii. Și printr'o firească asociație de idei acest decor pitoresc îi va sugera o reflecție în care se rezumă oare cum moralitatea acestui concurs internațional: orîcît de îndepărtați ar părea unii de alții prin educație, obicei și prejudeții, toți, sîi de rase deosebite, cetățeni de naționalități diferite, aparțin aceleiași familii al cărei patrimoniu de știință și frumusețe au datoriat și interesul de a-l mări.

O privire aruncată asupra expozițiunii poate convinge pe orîcine ce progrese și transformări se pot face numai în timp de trei generațiuni.

Va veni vremea cînd voci, mai autorizate ca a mea, vor face inventariul comorilor de artă cuprinse în aceste clădiri. Eu mă voi mîrgini să reamintesc cum s'a schimbat în o sută de ani fața lumii materiale.

Vorbele îmi lipsesc pentru a reda măreția și întinderea acestei revoluțiuni economice.

Sub mâinile noastre am văzut puterile naturii supunîndu-se și disciplinîndu-se. Aburul, electricitatea reduse la rolul de servitorii supuși au transformat condițiunile de existență. Mașina a

devenit regina lumii. Așezată ca stăpînă în uzinele noastre, organismul de fer și de oțel alungă și înlocuesce printr'o năvălire înceată și continuă pe lucrătorii de carne și de oase, din cari face ajutoarele sale.

Ce schimbare în relațiile omenești! Depărtările se micșorează pînă dispar aproape. În cîteva ore se parcurg distanțe cari cereau înainte zile și săptămîni. Telefonul, acest vrăjitor ne face să auzim vorba, și pînă și timbrul vocii unui prieten departe de noi cu sute de leghe.

În timp ce intensitatea și puterea vieții cresc la nesfîrșit, moartea ea însă-și se dă înapoi în fața mersului victorios al spiritului uman.

Geniul unui Pasteur, adevărat binefăcător al omenirii, a cărui glorie nu-i întunecată de nici o umbră, însutește puterea chirurgiei și a medicinei. Răul prins la origină, izolat, cedează și iată că apare la orizontul apropiat epoca fericită în care epidemiile ce pustiau cetățile și măcelăria popoarele, nu vor mai fi de cît amintiri înspăimîntătoare, legende ale trecutului.

Ast-fel știința înmulțește cu o dărnicie admirabilă, mijloacele omului de a subjugă forțele exterioare sau de a se apăra de dușmănia lor. Ea-i face un serviciu și mai mare, descoperindu-i taina măririi materiale și morale a societăților, taină care stă într'un cuvînt: solidaritate.

Sîntem moștenitorii greșelilor și meritelor părinților noștri și scrim deja istoria fiilor noștri.

Solidari cu strămoșii noștri, cum nu vom fi solidari cu contemporanii noștri?

Nu există numai molipsiri fizice. Casele sărace în cari se adăpostesc germenii de boală, creierii inculți în cari fermentă superstiția și iura, sunt pericole pe cari o prudentă inteligentă ne sfătuește a le înlătura cît mai în grabă. Să triumfi asupra neștiinței, să învingă miseria, ce datorie socială mai înaltă?

Dacă altruismul n'ar fi sentimentul cel mai generos și mai plăcut, care găsește răsplată în el însuși, ar putea să găsească în interesul personal cea mai solidă îndreptățire.

Judecați progresele lui după operele sale. Instituțiunile de prevedere, de ajutor, de reciprocitate, syndicate, asociațiunile de tot felul destinate a grupa într'un mănunchiu resistant slăbiciunile individuale: atîtea dovezi de solidaritate omenească.

Ea țintește să micșoreze în sînul fie-cărei na-

țiunii inegalitățile izbitoare produse de natură sau de regimul social; ea-și propune să unească pe copiii aceluiași popor într'o adevărată frăție.

Urmările sale nu se opresc la hotare.

Interese, idei, sentimente, se amestecă și se încrucișează pe toată suprafața globului, ca acele fire subțiri pe cari sboară gîndirea omenească. Complexitate bine-făcătoare care ne permite de a intrevădea deja era nouă ale cărei prime jaloane le punea erii o nobilă inițiativă la conferința de la Haga.

Da, cu cît se strîng mai tare relațiunile internaționale eșite din mulțimea trebuințelor și schimbului, cu atît avem motiv de a spera și de a crede că va veni o zi în care lumea nu va mai cunoaște de cît rivalitățile fecunde ale păcii și luptele glorioase ale muncii.

O, muncă, muncă liberatoare și sfîntă, tu inobilezi și tu mîngăi! Sub pașii tăi neștiința se risipește, și răul fuge. Prin tine omenirea liberată de sclavia nopții, urcă, urcă mereu spre acea regiune luminoasă și senină în care trebuie să se realizeze idealul și acordul perfect al puterii, al dreptății și al bunătății. (Aplause îndelungate).

Suplimentul I, fiind rezervat notițelor de tot felul asupra culturii țărilor locuite de români, rugăm pe persoanele cari poartă un interes «Noii Reviste Române», să ne trimeată spre publicare :

Rezumatul conferințelor ce se vor ține la diferitele Athenee.

Statutele și scurte dări de seamă despre mersul societăților de cultură.

Scurte dări de seamă despre concertele și expozițiunile artistice.

Rezumatul discursurilor rostite la inaugurări de școale sau la alte ocaziuni solemne.

Într'un cuvînt, notițe asupra tot ce are legătură cu cultura neamului românesc.

«Noua Revistă Română» își va face la rîndul său, o datorie, de a susține orî-ce inițiativă luată pentru ridicarea instrucțiunii și educațiunii poporului român. În coloanele sale, faptele laudabile vor găsi tot-deauna o publicitate încurajătoare.